

Heimans en Thijssse Stichting

Ellen de Bruin

Sinds jaar en dag wordt de leesmap van de Vogelwerkgroep Amsterdam, zodra uitgelezen, naar de Heimans en Thijssse Stichting gebracht. Dat maakt het voor leden die de leesmap niet ontvangen en andere geïnteresseerden mogelijk de vogel- en natuurbladen in te zien. Maar wat doet deze stichting nu precies?

Tijdens een rondleiding op vrijdagmiddag 6 februari jl., georganiseerd door de KNNV afdeling Haarlem, vertelde bibliothecaris René van Hees over deze instelling. Hij is de enige betaalde kracht, daarnaast moet de stichting het hebben van 5 à 6 vrijwilligers. De financiën worden rondgebreed met subsidies en de binnenkomende gelden van 600 à 700 donateurs.

Eigenlijk hoef je niemand meer uit te leggen wie Heimans en Thijssse waren. Zoals een van de aanwezigen zei: "Je kan het bijna niet over de natuur hebben zonder de naam van Thijssse te noemen".

Eli Heimans (1861-1914) en Jac. P. Thijssse (1865-1945), twee Amsterdamse onderwijzers, richtten het tijdschrift *De Levende Natuur* op. Op hun initiatief ontstonden de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (1901) en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (1905). Hun activiteiten hadden grote invloed op de belangstelling voor de natuur in Nederland en de natuurbescherming in de 20e eeuw.

*Eli Heimans en
Jac. P. Thijssse*



ILLUSTRATIE: UIT DE FOLDER VAN DE STICHTING

4 AUGUSTUS 1909.

AFLEVERING 4.



REDACTIE
E. HEIMANS, Amsterdam en JAC. P. THIJSSSE, Bloemendaal.
ADRES DER REDACTIE:
JAC. P. THIJSSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:
W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

In het door Eli Heimans en Jac. P. Thijssse opgerichte tijdschrift 'De Levende Natuur' zijn naast tekeningen, foto's en opmerkelijke natuurberichten veel Jugendstil-motieven te vinden.

Jaap Zwier, de voorganger van René van Hees, begon in de zeventiger jaren boeken en geschriften te verzamelen van Heimans en Thijssse. In 1993 werden de twee aparte stichtingen samengevoegd tot de Heimans en Thijssse Stichting. Het doel van de stichting is het verzamelen van het erfgoed van beide heren en dit toegankelijk maken voor onderzoek. Continu is er discussie gaande over wat wel en wat niet op te nemen in de collectie; biologieboeken bijvoorbeeld vallen erbuiten. Verder blijft het verzamelmotto: breed.

In principe vindt geen uitleen plaats. Het gastenboek laat gemiddeld een handjevol bezoekers per maand zien; het materiaal kan worden bestudeerd op de bezoeken.

De bibliotheek telt zo'n 3500 boeken en andere publicaties. Een van de oudste boeken aanwezig is de eerste Nederlandse druk van het boek van Darwin over de evolutietheorie, dat dateert uit de 19^e eeuw.

Tijdschriften op natuurgebied worden ook verzameld, zelfs uit België. Er zijn posters en affiches aanwezig, en natuurlijk brieven, geschreven door en gericht aan Heimans en Thijssse. Zelfs indien hiervan slechts kopieën aanwezig zijn, worden deze in zuurvrij papier bewaard. Er ligt een aanvraag voor meer zuurvrij materiaal bij het Prins Bernhardfonds; men wil de documenten zo goed mogelijk conserveren.

Het kwetsbare materiaal wordt, niet alleen vanwege het ruimtegebrek, elders bewaard: het Nederlands Fotoarchief te Rotterdam heeft de foto's en film- en beeldmateriaal bevindt zich in Hilversum.

De locatie van de stichting is prachtig: gelegen aan de Plantage Middenlaan tegenover het Wertheimpark, in het Hugo de Vries Centrum. Botanicus en hoogleraar Hugo de Vries (1848-1935) was directeur van de Amsterdamse Hortus. Het verhaal gaat, dat na een aanbod om naar Amerika te komen, hem snel dit centrum werd aangeboden. Gelukkig aanvaardde hij het en bleef hij in Nederland.

De bibliotheek bevindt zich op de eerste verdieping van het klassieke gebouw, waar de VWGA ooit haar lezingen gaf, en bestaat uit één grote kamer. Er zijn kasten met glazen deuren en kasten met oudroze gordijnen ervoor. Tevens is er in de kamer een tweede verdieping met een balustrade en nog meer kasten. De 'gordijnen' zijn echter bedoeld voor het archiefmateriaal van het IVN, die ook in het pand zetelt. Slechts de 'glazen kasten' zijn beschikbaar voor de Heimans en Thijssse Stichting. Een snelle blik leert dat er nog geen meter ruimte over is. Wel heeft men veel boeken dubbel, die eventueel reserveruimte kunnen bieden.

Niet alleen materiaal van Heimans en Thijssse wordt verzameld, maar ook dat van andere belangrijke biologen en natuurbeschermers. Indien van een persoon veel materiaal voorhanden is, wordt een schrijver gezocht voor een biografie over die persoon.

Volgend jaar zal in het kader van het honderdjarig bestaan van Natuurmonumenten een biografie van Thijssse gepubliceerd worden. Daarnaast komt er in 2005 een boek uit over personen, stromingen en denkbeelden in en over de natuur. Binnenkort wordt meegewerkt aan tv-uitzendingen over het Naardermeer en de grote rivieren.

Meer informatie is te vinden op de website: <http://www.home.zonnet.nl/herbert.rita>. In de toekomst zullen de diverse aanwezige catalogi op internet te raadplegen zijn en zal de site waarschijnlijk hernoemd worden.

Men kan donateur van de Stichting worden door € 14,- over te maken op postgiro 3831069 t.n.v. Heimans en Thijssse Stichting, Amsterdam, onder vermelding van 'donatie'. Men ontvangt dan de nieuwsbrief en uitnodigingen voor diverse manifestaties, zoals de uitreiking van de Heimans en Thijssse Prijs.

Bezoekadres bibliotheek: Hugo de Vries Centrum, Plantage Middenlaan 2h, 020-6228115.
Coördinator bibliotheek en archief: René van Hees, heimans-en-thijssse-st@planet.nl.
Bibliotheek en archief zijn toegankelijk op dinsdag en vrijdag van 10-16u en op afspraak.
Een informatiefolder en een proefexemplaar van de nieuwsbrief zijn op te vragen bij de stichting.